

Nader onderzoek vleermuis, huismus, gierzwaluw en steenmarter ter plaatse van Valkenstraat - Boschstraat te Breda

REFERENTIE NUMMER

20220146

8-12-2022

Nader onderzoek vleermuis, huismus, gierzwaluw en
steenmarter ter plaatse van
Valkenstraat - Boschstraat te Breda

In opdracht van:
Huis van der Donck B.V.

Opgesteld door:
Rob Oosterom

Projectnummer Stantec:
20220146

Documentnaam:
Nader onderzoek vleermuis, huismus, gierzwaluw en steenmarter
Valkenstraat - Boschstraat te Breda

Datum:
8 december 2022

Versie	Vrijgegeven door	Datum
Nader onderzoek vleermuis, huismus, gierzwaluw en steenmarter Valkenstraat - Boschstraat te Breda	Jasper van Kessel Matthijs Ruytenburg	30 november 2022

Postadres
Postbus 270
2600 AG DELFT
T015 7511600

Bezoekadres
Poortweg 4D
2612 PA DELFT
www.stantec.com/nl

KVK Haaglanden 27 18 43 23
BNP Paribas 22 76 53 920
IBAN NL75BNPA0227653920 BIC BNPANL2A
Stantec BV is ISO 9001:2015, ISO 14001:2015, ISO 45001:2018 en VCA** gecertificeerd

Het is niet toegestaan de inhoud en/of vorm van door Stantec opgestelde rapportages aan te passen.

Inhoudsopgave

1.0 Samenvatting	1
2.0 Conclusies en aanbevelingen	2
3.0 inleiding	3
3.1 Aanleiding en doel	3
3.2 Huidige Situatie en omgeving	3
3.3 Geplande ontwikkelingen	4
4.0 Onderzoeksmethodiek	6
4.1 Steenmarter	6
4.2 Huismus	7
4.3 Gierzwaluw	7
4.4 Vleermuizen	7
4.5 Overzicht veldbezoeken	8
5.0 Resultaten en effectenbeoordeling	10
5.1 Steenmarter	10
5.2 Huismus	10
5.3 Gierzwaluw	11
5.4 Vleermuizen	12
5.5 overige soorten	13
Bronvermelding	14
Bijlage 1: Wettelijk kader	2
Wet natuurbescherming	2
Zorgplicht	2
Gebiedsbescherming	2
Soortenbescherming	3
Houtopstanden	5
Bijlage 2: Conclusie quickscan	7
Bijlage 3: Foto's wildcamera's	8

1.0 SAMENVATTING

Locatienaam	Valkenstraat – Boschstraat te Breda
Soortenbescherming	De werkzaamheden dienen op basis van de quickscan geheel buiten het algemene broedseizoen van vogels te starten ¹
Ontheffing noodzakelijk	Niet noodzakelijk
Mitigerende maatregelen	Niet noodzakelijk
Natura 2000	Geen maatregel nodig
Natuurnetwerk Nederland	Geen maatregel nodig
Houtopstanden	Er geldt geen meld- en herplantingsplicht.

¹ Gebruik tussen mei en eind september vleermuisvriendelijk licht bij de werkzaamheden. Voorkomen om na zonsondergang de werkzaamheden uit te voeren. Voorkomen van zoveel mogelijk geluid en trilling nabij de bebouwing van Brouwerijstraat 7 t/m 11 en Schootsteeg 28.

2.0 CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN

Ter plaatse van de Valkenstraat – Boschstraat is in de periode van 16 mei tot 12 september 2022 een nader onderzoek uitgevoerd. Dit in het kader van de Wet natuurbescherming (Wnb). Het onderzoek is gericht op vleermuizen, huismussen, gierzwaluwen en steenmarters. Uit de quickscan flora en fauna (Ekoza, 2022) is naar voren gekomen dat deze diersoorten niet op voorhand zijn uit te sluiten binnen het projectgebied. Het onderzoek is uitgevoerd volgens de geldende protocollen. Uit de resultaten blijkt dat de vleermuis, huismus, gierzwaluw en steenmarter niet aanwezig zijn en het plangebied geen essentieel leefgebied vormt. Een negatief effect van de werkzaamheden op deze soorten is niet te verwachten.

Een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming wordt niet noodzakelijk geacht. Wel dient altijd rekening te worden gehouden met de algemene zorgplicht. Deze plicht houdt in dat nadelige gevolgen voor de flora en fauna zoveel mogelijk moeten worden voorkomen.

Aanbeveling

Uit de quickscan flora en fauna en het nader onderzoek is naar voren gekomen dat algemene broedvogels aanwezig zijn en mogelijke verblijf- en/of rustplaatsen binnen en in de omgeving van het plangebied hebben. Deze soorten vallen onder de zorgplicht. De werkzaamheden dienen buiten de periode van half maart tot half juli van start te gaan. Verder zijn er geen verboden en kunnen de werkzaamheden onbelemmerd worden uitgevoerd.

3.0 INLEIDING

3.1 AANLEIDING EN DOEL

Ten behoeve van de ontwikkeling van circa 130 appartementen/woningen is een quickscan flora en fauna uitgevoerd (document Ekoza, 22.034, 2022). Uit de reeds uitgevoerde quickscan is naar voren gekomen dat voor de vleermuis, huismus, gierwaluw en de steenmarter nader onderzoek noodzakelijk is. Het is voor deze soorten niet op voorhand uit te sluiten dat ze aanwezig zijn binnen het plangebied.

Het doel is om inzichtelijk te krijgen of vleermuizen, huismussen, gierwaluwen en steenmarters gebruik maken van het plangebied. Met een toetsing van de werkzaamheden aan de Wet Natuurbescherming Wnb wordt bepaald of bij de herinrichting sprake is van een overtreding. Daaruit kan een ontheffingsaanvraag voortkomen. Zonder vrijstelling of een goedgekeurde gedragscode of ontheffing mogen deze soorten niet worden geschaad (verwond, gedood, en vaste rust- en verblijfplaatsverstoring).

3.2 HUIDIGE SITUATIE EN OMGEVING

De locatie bevindt zich in het centrum van Breda, tussen de straten Boschstraat, Brouwerijstraat, Valkenstraat en de Schootsteeg, nabij het stadspark Valkenberg (figuur 1). Het plangebied wordt gevormd door de percelen gemeentecode BDA00, sectie B en nummers 7375, 7622, 7904, 7905, 7950 en een gedeelte van het perceel 8508.

Figuur 1: Het rode vlak is het plangebied met daaromheen Centrum Breda (Ekoza, 2022).

De onderstaande foto's in figuur 2 geven een indruk van de onderzoekslocatie. De onderzoekslocatie heeft een oppervlakte van circa 6.350 m². Een groot deel van het terrein is braakliggend, hier stond voorheen een ontmoetingsgebouw (Incom), dat inmiddels gesloopt is. De bebouwing die aanwezig is op het terrein betreft het monumentale Raffypand (zorgcentrum) met verschillende uitbouwen en diepe tuin, de panden van de Kringloop en de BHC Outdoor winkel. Het onderzoeksgebied wordt in het westen begrensd door de Bouwerijstraat, een historische zijstraat van de Boschstraat. Aan de linkerkant ligt een steeg genaamd de Duivelshoek die toegang geeft naar een klein parkeerterrein.

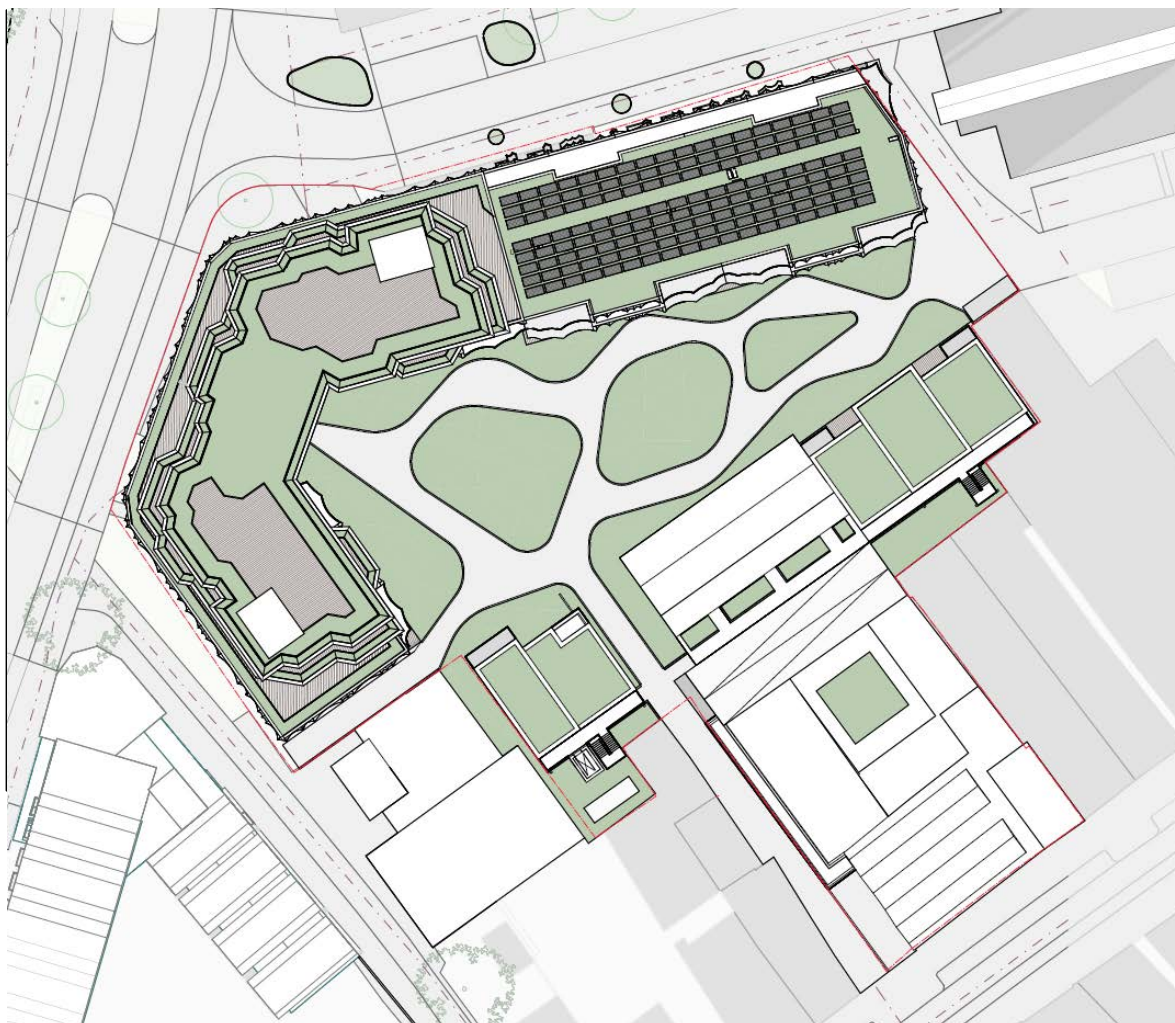

Figuur 2: Foto's van de onderzoeklocatie afkomstig van de quickscan flora en fauna (Ekoza, 2022)

3.3 GEPLANDE ONTWIKKELINGEN

De ontwikkelcombinatie onderzoekt de haalbaarheid voor de ontwikkeling van woningbouw op de locatie, mogelijk in combinatie met zorg. Hierbij wordt gedacht aan een mix woningsoorten van koop, middeldure huur, sociale huur en zorg, met een verdeling tussen appartemententypes en grondgebonden woningtypes. Aan de zijde van Park Valkenberg wordt hoogbouw gerealiseerd. Ook is in het ontwerp aandacht voor de verbinding tussen het park en de Boschstraat. Het totale bouwprogramma zoals opgenomen in het initiatiefplan omvat circa 130 woningen en appartementen. De ontwikkelcombinatie denkt eventueel ook nog aan een culturele invulling bij Huize Raffy (begane

grond). Bij een integrale ontwikkeling ligt het voor de hand dat het parkeren ondergronds of half verdiept wordt opgelost.

Figuur 3 Schets van toekomstige situatie

4.0 ONDERZOEKSMETHODIEK

In dit hoofdstuk is per diersoort de methodiek van het nader onderzoek toegelicht. De gevolgde protocollen zijn beschreven. Ook worden de veldbezoeken en weerscondities weergegeven in een tabel. Bijzonderheden worden daarin vermeld. Het nader onderzoek naar de steenmarter, huismus en gierzwaluw is door één tot twee ecologen uitgevoerd. Het nader onderzoek naar vleermuizen is in de kraamtijd door vier ecologen en in de paartijd door twee ecologen uitgevoerd. Het gehele projectgebied was toegankelijk tijdens het veldwerk.

4.1 STEENMARTER

Voor de steenmarter is geen gestandaardiseerd protocol bekend. Daarom is gebruik gemaakt van de 'Handreiking Kleine Marters in relatie tot soortbescherming van de provincie Noord-Brabant' (Noord-Brabant, 2017). Het onderzoek is uitgevoerd in de periode van 17 juni tot 28 juli 2022. Dat is binnen de optimale periode. Om de drie weken zijn de camera's gecontroleerd en de SD-kaartjes en batterijen verwisseld. Op basis van de handreiking en de grote van het plangebied is besloten twee camera's te plaatsen binnen het plangebied. Eén op het dak en één in de struiken (zie figuur 4). Deze camera's zijn gericht op kansrijke verblijflocaties of toegangswegen daartoe. De onderzoeksinspanning (zie tabel 1) zijn volgens de handreiking uitgevoerd en zouden voldoende bewijs moeten aanleveren of steenmarters aanwezig zijn binnen het plangebied.

Figuur 4 Locatie geplaatste camera's

4.2 HUISMUS

Het nader onderzoek naar de huismus is uitgevoerd conform het Kennisdocument Huismus van Bij12 (Bij12, 2022). In het onderzoek naar de huismus is gekeken naar nest-indicatief gedrag (balts- of paargedrag, bedelende jongen, ouder met voedsel of nestmateriaal, etc.) binnen het plangebied. Hiermee kan de aanwezigheid van een nest bepaald worden. De aanwezigheid van de huismus is bepaald op basis van geluidswaarneming en met een verrekijker. Conform het Kennisdocument Huismus is voldaan aan de onderstaande voorwaarden:

- a. Twee veldbezoeken in de periode 1 april tot en met 15 mei of;
- b. Drie veldbezoeken in de periode 10 maart t/m 20 juni waarvan 1 in de periode van a;
- c. Veldbezoeken tijdens gunstige omstandigheden (enkele uren na zonsopkomst, enkele uren voor zonsondergang, geen regen, kou of een windkracht boven 4, geluidssluwe momenten in drukke steden);
- d. Een tussenperiode van minimaal tien dagen tussen veldbezoeken.

Het nader onderzoek naar huismussen heeft plaatsgevonden van 16 mei tot en met 17 juni 2022. Er hebben in totaal 4 veldbezoeken plaatsgevonden, waar gekeken is naar nest-indicatieve waarneming binnen het onderzoeksgebied.

4.3 GIERZWALUW

Het nader onderzoek naar de gierzwaluw is uitgevoerd conform het kennisdocument gierzwaluw van Bij12 (Bij12, 2017) en de soortinventarisatieprotocollen van Netwerk Groene Bureaus (Netwerk Groene Bureaus, 2017). In het onderzoek naar de gierzwaluw is gekeken naar in- en uitvliegende vogels. Als alternatief zijn ook gierende, laagvliegende vogels geïnventariseerd.

De aanwezigheid van de gierzwaluw is bepaald op basis van geluidswaarneming en met een verrekijker. Conform het Kennisdocument Gierzwaluw is voldaan aan de onderstaande voorwaarden:

De periode van het nader onderzoek is gebonden aan de protocollen. Deze schrijven voor dat drie veldbezoeken tussen 15 mei en 15 juli plaatsvinden. Waarvan minimaal 1 bezoek tussen 20 juni en 7 juli aangezien dan de jongen op het nest aanwezig zijn. Het veldbezoek vindt plaats tussen de 2 uren voor zonsondergang en tijdens goede weersomstandigheden (droog en weinig wind). Een tussenperiode van minimaal 10 dagen moet worden gehandhaafd voor de veldbezoeken.

Het nader onderzoek naar gierzwaluwen heeft plaatsgevonden van 2 juni tot en met 6 juli. Er hebben 3 veldbezoeken plaatsgevonden.

4.4 VLEERMUIZEN

Het nader onderzoek naar vleermuizen is uitgevoerd conform het protocol voor vleermuisinventarisaties van Netwerk Groene bureaus (Netwerk Groene Bureaus, 2021). Ook is gebruik gemaakt van het kennisdocumenten voor vleermuizen van Bij12 (Bij12, 2017). De

inventarisaties zijn afgestemd op gebouw- en boombewonende soorten. Tijdens het onderzoek is gelet op het over-, in- en uitvliegen van vleermuizen van bebouwing of bomen binnen het plangebied. Dit is gedaan door visueel te kijken en met behulp van een batdetector (*Pettersson D240X*).

Zomer- en kraamverblijf

In de zomer verblijven vrouwtjes (meestal in kolonies) in kraamverblijven. Van 15 mei tot 15 juli 2022 zijn drie onderzoeksrondes uitgevoerd. Twee rondes zijn rond zonsondergang uitgevoerd. Omdat uitvliegende dieren makkelijk te missen zijn, is ook één ochtendronde uitgevoerd. In de ochtend keren de dieren terug naar de verblijfplaats en blijven ze kort zwermen rondom de ingang voordat ze invliegen waardoor het makkelijker is de dieren visueel waar te nemen. Daarnaast geldt er een tussenperiode van 20 dagen tussen de avondrondes en eenmaal 10 dagen tussen één avondronde en de ochtendronde.

Winter- en paarverblijf

Aan het einde van de zomer verblijven mannetjes en vrouwtjes kort in paarverblijven. In deze periode zijn de paarroepen van enkele soorten waarneembaar. Daarna verblijven de dieren in winterverblijven. Van 15 augustus tot 15 september 2022 zijn twee onderzoeksrondes uitgevoerd. Beide rondes zijn rond zonsondergang uitgevoerd. Er geldt een tussenperiode van 20 dagen tussen de avondrondes.

4.5 OVERZICHT VELDBEZOeken

Van 14 mei tot en met 12 september 2022 hebben veertien veldbezoeken plaatsgevonden. Het eerste veldbezoek is uitgevoerd door Ekoza tijdens de quickscan flora en fauna. In tabel 1 zijn de veldbezoeken weergegeven. Afwijkingen op de onderzoeksstrategie hebben tijdens het onderzoek niet plaatsgevonden.

Tabel 1: Overzicht van de veldbezoeken.

Datum	Tijd	Aantal veldwerkers	Soorten	Weersomstandigheden
14-04-2022	08:10 – 9:00	1	Huismus (tijdens veldwerk quickscan)	Geen bewolking, droog, windkracht 2, 17°C
27-05-2022	05:45 - 06:30	1	Huismus	Bewolkt, droog maar recent regen, windkracht 1, 12°C
02-06-2022	19:45 - 21:45	2	Gierzwaluw	Geen bewolking, droog, windkracht 2, 20°C
02-06-2022	21:30 - 00:15	4	Vleermuizen kraamtijd	Geen bewolking, droog, windkracht 2, 16°C
07-06-2022	08:50 - 09:30	1	Huismus	Bewolkt, droog, windkracht 3, 14°C
13-06-2022	21:30 - 22:40	1	Gierzwaluw	Geen bewolking, droog, windkracht 1, 15°C
17-06-2022	09:15 - 9:40	2	Huismus + Steenmarter (camera's plaatsen)	Licht bewolkt, droog, windkracht 2/3, 16°C
23-06-2022	02:08 - 05:23	2	Vleermuis kraamtijd	Geen bewolking, droog, windkracht 2/3, 12°C

06-07-2022	21:00 - 22:30	2	Gierzwaluw	Bewolkt, droog, windkracht 3, 19°C
06-07-2022	21:45 - 00:30	4	Vleermuis kraamtijd	Bewolkt, droog, windkracht 2, 18°C
08-07-2022	08:20 - 08:40	2	Steenmarter (lokstof, batterijen en SD-kaarten vervangen)	Weersomstandigheden n.v.t.
29-07-2022	11:01 - 11:05	2	Steenmarter (camera's ophalen)	Weersomstandigheden n.v.t.
15-08-2022	20:50 – 23:35	2	Vleermuis paartijd	Bewolkt, droog, windkracht 1, 20°C
12-09-2022	21:03 – 23:33	2	Vleermuis paartijd	Deels bewolkt, droog, windkracht 2, 17°C

5.0 RESULTATEN EN EFFECTENBEOORDELING

5.1 STEENMARTER

De camera's zijn de voorgeschreven periode van zes weken aanwezig geweest op locatie (figuur 4). Deze zijn met een tussenperiode van drie weken uitgelezen. Tijdens het uitlezen heeft ook onderzoek naar sporen plaatsgevonden. Gedurende de onderzoeksperiode zijn geen opnames gemaakt of sporen aangetroffen van steenmarters.

Toetsing

Op basis van de resultaten wordt vastgesteld dat de steenmarter niet voorkomt binnen het plangebied. Hierdoor zijn negatieve effecten door de geplande werkzaamheden op de vaste rust- en verblijfplaatsen en het leefgebied van de steenmarter uitgesloten. Een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming is niet noodzakelijk.

5.2 HUISMUS

Op 27 mei 2022 zijn meerdere huismussen waargenomen binnen het projectgebied. Eén huismus (mannetje) op de gevel van de kringloopwinkel. Deze werd verjaagd door een andere huismus (mannetje) richting het stadspark Valkenberg. Ook zijn twee huismussen waargenomen in de boom (mannetje) en het schuurtje (geslacht onbekend) in de afgesloten tuin. De dieren vertoonden naast zang geen nest-indicerend gedrag.

Het is aannemelijk dat de huismussen binnen het plangebied zijn waargenomen door verstoring in het stadspark. Daar vonden werkzaamheden plaats met bladblazers. De huismussen zijn daarvoor gevlucht richting het plangebied. Toen de bladblazers dichterbij kwamen zijn ze ook verjaagd uit het plangebied en daarna niet meer waargenomen.

Op 13 juni 2022, tijdens het veldbezoek voor de gierwaluw, is in de avond voor zonsondergang een huismus vrouwtje waargenomen op de muur tussen het grasveld en de afgesloten tuin. Deze vertrok snel en vertoonde geen nest of territorium of nest indicierend gedrag.

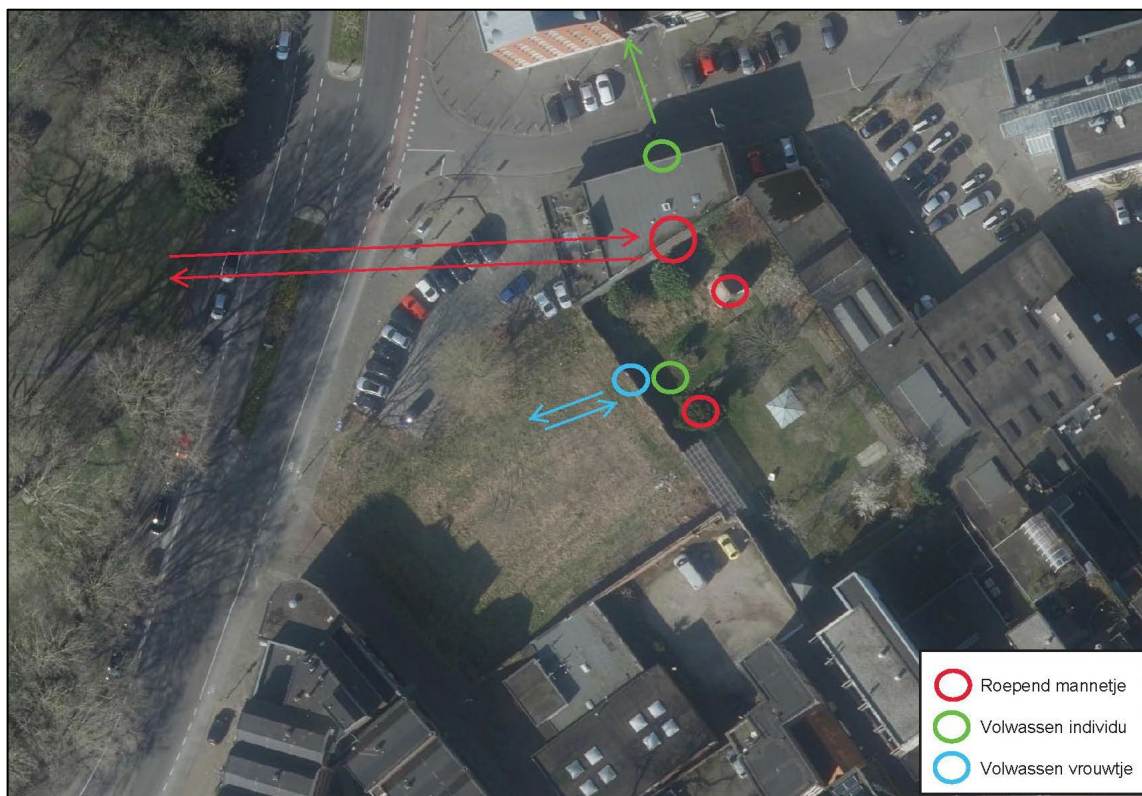
Tijdens andere veldbezoeken zijn huismussen niet waargenomen binnen het projectgebied. Ook niet tijdens de vleermuis-, gierwaluw- en steenmarteronderzoeken. Nestlocaties zijn niet waargenomen in het projectgebied. Ook zijn er geen huismussen waargenomen die van en naar nesten binnen het gebied vlogen.

Gezien de aanwezigheid van het nabije stadspark en de afwezigheid van een veelvoud van waarnemingen, dient het projectgebied ook niet als essentieel foerageergebied voor de huismus.

Toetsing

Tijdens het veldwerk zijn geen verblijfplaatsen of duidelijk nest indicierend gedrag van huismussen waargenomen. De waarnemingen op 27 mei 2022 lijken gerelateerd te zijn aan de werkzaamheden in het stadspark, waar de huismussen uit het park richting het projectgebied gejaagd zijn. De mannetjes hadden geen duidelijke, langdurige zang en zaten ook niet op de dakrand bij de schuine daken, maar op plekken die ongeschikt voor nesten zijn.

Er zijn tevens geen nesten aangetroffen in het gebied. Ook bevestigt de afwezigheid van waarnemingen op andere dagen de afwezigheid van nestelende huismussen in het projectgebied. De aanwezigheid van verblijfplaatsen of essentieel foerageergebied van de huismus in het gebied is uitgesloten. Er zijn geen mitigerende maatregelen of een ontheffing noodzakelijk.

Figuur 5 Locaties waargenomen huismussen

5.3 GIERZWALUW

Tijdens alle veldbezoeken zijn gierzwaluwen hoog in de lucht waargenomen. Deze dieren bleven hoog boven het projectgebied foerageren. Rondom het geschikte dak voor gierzwaluwen zijn geen waarnemingen gedaan van in en uitvliegen of ander verdacht gedrag dat duidt op nestindicatie. Ook vlogen ze veelal van en naar het stadspark ten westen van de locatie. De zwaluwen vertoonden geen verbondenheid met het gebied.

Toetsing

Op basis van de waarnemingen wordt geconcludeerd dat er geen gierzwaluwen in het gebied nestelen en dat er geen essentieel foerageergebied verloren gaat.

5.4 VLEERMUIZEN

Tijdens alle veldbezoek is de gewone dwergvleermuis foeragerend waargenomen in het gebied, met name in de gesloten tuin van Huize Raffy, maar ook op de parkeerplaatsen, boven het grasveld en door de Bouwerijstraat. Vleermuizen zijn niet in- of uitvliegend, zwermend of roepend waargenomen binnen het projectgebied. Ook zijn boombewonende vleermuizen niet waargenomen.

Buiten het projectgebied zijn wél in- en uitvliegende vleermuizen waargenomen. Namelijk in de bebouwing van Bouwerijstraat 7 t/m 11 tegenover de moskee en in de bebouwing van de Schootsteeg 28, ten noord oosten van de projectlocatie. Gezien de afstand van meer dan 10 meter wordt er echter geen invloed van de werkzaamheden op de vleermuizen verwacht. Ook wordt een negatieve invloed in de toekomstige situatie niet verwacht met betrekking tot verstoring door licht. Er is immers al straatverlichting aanwezig rondom deze gebouwen.

Toetsing

De aanwezigheid van verblijfplekken, vliegroutes en essentiële foerageerplekken van vleermuizen in het projectgebied is uitgesloten. Wel zijn verblijfplaatsen van vleermuizen waargenomen in de omliggende bebouwing. Deze vallen buiten de invloedsfeer van de werkzaamheden. Om verstoring door licht te voorkomen wordt geadviseerd tussen mei tot eind september vleermuisvriendelijke verlichting te gebruiken. Voorkom om na zonsondergang de werkzaamheden uit te voeren en minimaliseer zoveel mogelijk geluid en trilling nabij de bebouwing.

Figuur 6 In- en uitvliegen vleermuizen buiten projectgebied

5.5 OVERIGE SOORTEN

Tijdens de onderzoeksperiode zijn andere diersoorten waargenomen. Zoals een verscheidenheid aan algemene vogels, egels en huiskatten. De meeste waarnemingen zijn gedaan door de wildcamera's. In bijlage 3 zijn enkele beelden opgenomen.

Toetsing

Deze dieren zijn vrijgesteld of vallen direct onder de algemene zorgplicht. Dat houdt in dat voorzichtig gehandeld dient te worden met alle voorkomende flora en fauna. In de bomen en struiken in de tuin van Huize Raffy en in de bomen ter plaatse van het grasveld kan de aanwezigheid van actieve nesten niet op voorhand worden uitgesloten. Bij kap- of sloopwerkzaamheden in het broedseizoen, worden mogelijk broedvogelnesten verstoord. Daarom is het noodzakelijk om de werkzaamheden buiten het broedseizoen van start te laten gaan.

BRONVERMELDING

- Bij12. (2017). *Kennisdocument Gewone dwergvleermuis*. Utrecht.
- Bij12. (2017). *Kennisdocument Gierzwaluw*. Utrecht.
- Bij12. (2022). *Kennisdocument Huismus*. Utrecht: Bij12.
- Didderen, K., Spitzen-Van der Sluis, A., de Bruin, A., Kuijsten, W., Kranenbarg, J., & Ronald, Z. (2000). *Kennisdocument Vissen & Amfibieën Natura 2000 Overijssel*. Nijmegen : RAVON .
Opgehaald van <https://www.ravon.nl/Soorten/Soortinformatie/alpenwatersalamander>
- Dotinga, H. (2017, 04 10). *Vogelbescherming Nederland Broedseizoen*. Opgehaald van Vogelbescherming Nederland: <https://www.vogelbescherming.nl/actueel/bericht/snoeien-in-het-broedseizoen-mag-dat>
- Ekoza. (2022). *Quickscan flora en fauna Central Park 076 Breda*. Velp: Ekoza.
- F.B.J. Grapperhaus . (2021). *Stikstofreductie en natuurverbetering*. Den Haag: Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit .
- Ministerie van Landbouw, N. e. (2021, oktober 19). *Nature-2000*. Opgehaald van Nature-2000: <https://www.natura2000.nl/>
- Netwerk Groene Bureaus. (2017). *Soortinventarisatieprotocollen in het kader van de Wet natuurbescherming*. Odijk.
- Netwerk Groene Bureaus. (2021). *Vleermuisprotocol 2021*.
- Noord-Brabant, P. (2017). *Handreiking Kleine Marters in relatie tot soortbescherming*. 's-Hertogenbosch: Provincie Noord-Brabant.
- Smit, G., & Zuiderwijk, A. (2020). *Handleiding voor het monitoren van reptielen in Nederland*. Nijmegen: RAVON.

Geraadpleegde Websites

- www.zoogdieratlas.nl
- www.waarneming.nl
- www.zoogdierverening.nl
- www.bij12.nl
- www.ndff.nl
- www.verspreidingsatlassen.nl

Bijlagen

Bijlage 1: Wettelijk kader

Bijlage 2: Conclusie quickscan

Bijlage 3: Foto's wildcamera's

BIJLAGE 1: WETTELIJK KADER

WET NATUURBESCHERMING

De Wet natuurbescherming (Wnb) vervangt sinds 1 januari 2017 drie wetten; Flora- en faunawet, de Boswet en Natuurbeschermingswet 1998. De Wnb is verantwoordelijk voor de bescherming van Nederlandse natuurgebieden, flora en fauna en houtopstanden. Provincies bepalen binnen het kader van de Wnb het natuurbeleid binnen hun gebied. Dat doen zij aan de hand van nationale en internationale regels. Onder de Wnb worden natuurgebieden, soorten en houtopstanden beschermt.

ZORGPLICHT

Het is ieder zijn plicht om rekening te houden met in het wild levende flora en fauna, aangeduid als de zorgplicht, voor zowel beschermde als niet beschermde flora en fauna en hun directe leefomgeving. Wanneer een ruimtelijke ontwikkeling gepland staat die mogelijk gevolgen kan hebben voor de natuurwaarden, moeten de betrokkenen zich op de hoogte te stellen van de in het plangebied aanwezige natuurwaarde en kwetsbaarheid. De ruimtelijke ontwikkelingen kunnen namelijk gevolgen hebben voor deze natuurwaarden. De zorgplicht is als volgt beschreven in artikel 1.11. van de Wet natuurbescherming:

- Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving;
- De zorg houdt in elk geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen kunnen worden veroorzaakt voor een Natura 2000-gebied, een bijzonder nationaal natuurgebied of voor in het wild levende dieren en planten:
 - dergelijke handelingen achterwege laat, dan wel,
 - indien dat achterwege laten redelijkerwijs niet kan worden geveegd, de noodzakelijke maatregelen treft om die gevolgen te voorkomen, of
 - voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk beperkt of ongedaan maakt.

Indien de zorgplicht niet wordt nagekomen, bijvoorbeeld door werkzaamheden uit te voeren zonder maatregelen te treffen om eventuele slachtoffers te beperken, kan het bevoegd gezag handhavend optreden.

GEBIEDSBESCHERMING

Natura 2000-gebieden

Natura 2000 is een netwerk van beschermde natuurgebieden binnen Europa ter behoudt en bevordering van biodiversiteit. In Nederland zijn ruim 160 Natura 2000-gebieden welke zijn aangewezen onder de Vogel- en Habitatrichtlijnen. Per Natura 2000-gebied zijn richtlijnen opgesteld welke soorten en habitattypen dient te worden beschermd. Voor Natura 2000-gebieden gelden instandhoudingsdoelstellingen en Nederland is verplicht om zowel soorten als habitattypen in een gunstige staat van instandhouding te houden of brengen.

De instandhoudingsdoelstellingen zijn in aanwijzingsbesluiten opgenomen voor Natura 2000-gebieden en worden per gebied in een beheerplan uitgewerkt.

Er zijn verschillende handelingen of activiteiten binnen en buiten beschermde natuurgebieden die invloed kunnen hebben op een natuurgebied en verboden zijn, tenzij door het bevoegd gezag hier vergunning voor is verleend. Hierbij wordt het 'nee, tenzij' principe gebruikt. Dit zijn handelingen of activiteiten die de kwaliteit van de natuurlijke habitats kunnen verslechteren of een significant verstorend effect kunnen hebben op de habitats van de soorten waarvoor dat gebied is aangewezen.

Vergunningen zullen beoordeeld en afgegeven worden door de desbetreffende provincie. Regulier beheer en bestaand gebruik zijn opgenomen in Natura 2000-beheerplannen. Na vaststelling van de beheerplannen hoeft daarvoor geen ontheffing aangevraagd te worden.

Natuurnetwerk Nederland

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN) (voorheen bekend als Ecologische Hoofdstructuur) bevat een netwerk van bestaande en aan te leggen natuurgebieden in Nederland. Het NNN heeft als doel om een samenhangend netwerk aan natuur te realiseren en hiermee de achteruitgang van natuurgebieden en biodiversiteit tegen te gaan. Dit wordt gerealiseerd door natuurgebieden, in de meeste gevallen Natura 2000-gebieden, te vergroten of met elkaar te verbinden door middel van inrichting en beheer van aangrenzende of aanliggende landbouwgrond of door verwerving. De Provincies zijn sinds 2014 verantwoordelijk voor de aanwijzing, begrenzing en de doelstellingen van de NNN-gebieden in een verordening (vaak natuurbeheerplan). Ook het Natuurnetwerk Nederland maakt voor werkzaamheden gebruik van het 'nee, tenzij' principe.

Het Natuurnetwerk Nederland bestaat uit:

- bestaande natuurgebieden, waaronder de 20 Nationale Parken.
- gebieden waar nieuwe natuur aangelegd wordt.
- landbouwgebieden, beheerd volgens agrarisch natuurbeheer.
- alle Natura 2000-gebieden.
- alle grote wateren (grote rivieren, Deltawateren, IJsselmeergebied en Waddenzee) en de gehele Noordzee.

In tegenstelling tot de meeste natuurgebieden, is het Rijk verantwoordelijk voor de grote wateren. Aanvullend aan de bovenstaande natuurgebieden, zijn de Ecologische Verbindingszones (EVZ) ook onderdeel van het Natuurnetwerk Nederland. Deze zones verbinden natuurgebieden met elkaar, om het migreren van flora en fauna mogelijk te maken.

Het Natuurnetwerk Nederland moet uiteindelijk samen met de natuurgebieden in andere Europese landen het aaneengesloten pan-Europees Ecologisch Netwerk (PEEN) vormen.

SOORTENBESCHERMING

Beschermingsregimes

Onder de Wnb zijn soorten beschermd van de door de Europese Unie opgestelde Vogelrichtlijn (1979) Habitatrichtlijn (1992) en de verdragen van Bern en Bonn. Daarnaast zijn er nog '*andere soorten*' die beschermd zijn op nationaal niveau. In Nederland zijn alle vogelsoorten welke van nature voorkomen in Nederland, ruim 700 soorten, beschermd.

Tevens worden ongeveer 230 andere Europese en nationale soorten beschermd. In de Vogelrichtlijn zijn vogelsoorten opgenomen waarvan de nesten jaarrond bescherming genieten. Enkele provincies, zoals Limburg en Overijssel, hebben hun eigen lijst van jaarrond beschermde nesten van vogelsoorten.

In de Vogelrichtlijn zijn jaarrond beschermde nesten in vijf categorieën verdeeld:

- **Categorie 1:** Nesten die, behalve gedurende het broedseizoen ook buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats.
- **Categorie 2:** Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk zijn van bebouwing.
- **Categorie 3:** Nesten van vogels (niet-koloniebroeders), die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing.
- **Categorie 4:** Vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen.
- **Categorie 5:** Vogels met jaarrond beschermde nesten bij ecologisch zwaarwegende redenen. Nesten van vogels die vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan. Deze soorten beschikken over voldoende flexibiliteit om zich elders te vestigen wanneer de omstandigheden daar aanleiding voor geven.

Verbodsbepalingen

Elk van de beschermingsregimes in de Wnb kent zijn eigen verbodsbepalingen en vereisten vrijstelling of ontheffingen. Onderstaand zijn de verbodsbepalingen beschreven:

Vogelrichtlijn

Het is verboden om:

- Opzettelijk vogels te doden of te vangen;
- Opzettelijk vogelnesten, -rustplaatsen en -eieren te vernielen of te beschadigen of vogelnesten weg te nemen;
- Eieren van vogels te rapen en deze onder zich te hebben;
- Opzettelijk vogels te storen, tenzij de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

Habitatrichtlijn

Onder de soorten van de Habitatrichtlijn vallen soorten die genoemd zijn in Bijlage IV van de Habitatrichtlijn, Bijlage I en II van het Verdrag van Bern en Bijlage I van het Verdrag van Bonn.

Het is verboden om:

- Opzettelijk dieren te doden of te vangen.
- Opzettelijk dieren te verstoren.
- Opzettelijk eieren van dieren te vernielen of te rapen.
- Voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen.
- Opzettelijk planten in hun natuurlijke verspreidingsgebied te plukken, te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.
- Dieren of planten te verkopen, vervoeren voor verkoop, verhandelen, ruilen of te koop of te ruil aan te bieden. Met uitzondering van gefokte dieren of gekweekte planten.

Andere soorten

Het is verboden om:

- Opzettelijk dieren te doden of te vangen;
- Voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen;
- Opzettelijk planten in hun natuurlijke verspreidingsgebied te plukken te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.

Verbodsbepalingen voor Vogel- en Habitatrichtlijnsoorten in de Wet natuurbescherming sluiten nagenoeg één op één aan bij bepalingen uit de Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn. Dit houdt in dat de verbodsbepalingen niet overtreden mogen worden tenzij een ontheffing wordt verleend (het 'nee, tenzij-principe'). Afwijken van de verbodsbepalingen is mogelijk wanneer aan de volgende drie criteria voor ontheffing of vrijstelling wordt voldaan:

- Het is alleen toegestaan om van een verbodsbepaling af te wijken wanneer er geen andere bevredigende oplossingen van de handeling mogelijk is;
- Er moet een in de wet benoemd belang zijn tegenover de afwijking van het verbod. In de wet is voor verschillende beschermingsregimes aangegeven wat deze belangen inhouden (bv. Volksgezondheid of openbare ruimte);
- De ingreep mag geen afbreuk zijn voor de staat van instandhouding van de betreffende soort.

Wanneer aan deze drie eisen is voldaan, kan de ontheffing worden verleend. Tevens zijn voor bepaalde handelingen een vrijstelling mogelijk, zoals in de vorm van een gedragscode of provinciale verordening.

HOUTOPSTANDEN

Deze bescherming richt zich op de instandhouding van het bosareaal. Onder houtopstand wordt verstaan: een zelfstandige eenheid van bomen, boomvormers, struiken, hakhout of griend.

Bij houtopstanden groter dan tien are of twintig rijbomen, buiten de bebouwde kom, geldt een meldplicht en een herplantingsplicht. Daarnaast is een mogelijke oplegging van een kapverbod ter bescherming van bijzondere natuur- of landschapswaarden van toepassing. Het is verplicht om de melding minstens vier weken voor de kap bij het bevoegd gezag in te dienen. Daarnaast is het bij een herplantingsplicht verplicht om de houtopstand binnen drie jaar op dezelfde grond te herplanten. Indien dit niet mogelijk is, dient een ontheffing aangevraagd te worden bij de provincie. De provincie toetst vervolgens of herplanting op een andere locatie mogelijk is. Er geldt een algehele vrijstelling van de herplantplicht voor houtopstanden die gekapt worden in het kader van natuurbeheer en natuurbehoud.

In overeenstemming met artikel 4.1 van de Wnb zijn de onderstaande houtopstanden uitgezonderd van bescherming en is hier geen sprake van een meld- of herplantplicht:

- houtopstanden binnen de bebouwde kom.
- houtopstanden op erven of in tuinen.
- fruitbomen en windschermen om boomgaarden.
- naaldbomen bedoeld als kerstbomen en niet ouder dan twintig jaar.

- kweekgoed:
 - uit populieren of wilgen bestaande wegbeplantingen.
 - beplantingen langs waterwegen, en
 - eenrijige beplantingen langs landbouwgronden.
- het dunnen van een houtopstand.
- uit populieren, wilgen, essen of elzen bestaande beplantingen die zijn bedoeld voor de productie van houtige biomassa indien zij:
 - ten minste eens per tien jaar worden geoogst;
 - bestaan uit minstens tienduizend stoven per hectare per beplantingseenheid.
 - bestaande uit een aaneengesloten beplanting die niet wordt doorsneden door onbeplante stroken breder dan twee meter.
 - zijn aangelegd na 1 januari 2013.

BIJLAGE 2: CONCLUSIE QUICKSCAN

Soortgroep	Soort	Vervolgonderzoek/Maatregel	Wanneer
Flora	-	Geen	-
Vogels met jaarrond beschermd nest	Huismus en gierzwaluw	Nader onderzoek noodzakelijk	Huismus van april t/m half mei en gierzwaluw van 1 juni en 15 juli 's avonds.
Algemene broedvogels	-	Het rooien van bomen en de bouw moeten buiten het broedseizoen worden uitgevoerd	Buiten reguliere broedseizoen (half maart tot half juli)
Gebouw bewonende vleermuizen	Gebouw bewonende vleermuizen	Nader onderzoek noodzakelijk	Half mei tot half juli en half augustus tot eind september
Boom bewonende vleermuizen	Boom bewonende vleermuizen	Nader onderzoek noodzakelijk	Half mei tot half juli en half augustus tot eind september
Grondgebonden zoogdieren	Steenmarter	Nader onderzoek noodzakelijk	6 weken van maart t/m augustus of 12 weken buiten deze optimale periode
Reptielen, amfibieën en vissen	-	Geen	-
Insecten (ongewervelden)	-	Geen	-

BIJLAGE 3: FOTO'S WILDCAMERA'S

